

Ratija Badjura . Četjana Coloni . Breda Dobrovnik . Ilse Fischerauer .
 Majda Kregar . Maja Nijima . Rada Šošvica . Vives Starc . Maruška
 Šubic Kovac .

©Arhiv Republike Slovenije

Jela Vilfan

Trst, 1906 – Ljubljana, 1998

Po srednji šoli in Trstu in Ljubljani se je 1925 vpisala na žensko akademijo za svobodno in uporabno umetnost na Dunaju (Frauenakademie für freie und angewandte Kunst) in ob študiju v ateljeju Eilfride Berbalk opravila vajeništvo za tolčene zlate in srebrne predmete. Po treh letih je šolanje nadaljevala na dunajski umetnoobrtni šoli (Kunstgewerbeschule des österreichischen Museums für Kunst und Industrie) in leta 1934 diplomirala pri prof. Josefu Hoffmannu. Za izredne študijske uspehe je prejela nagrado Ludwiga Lobmeyra za tisto leto. Šolanje je izpopolnila z absolventskim tečajem zgodovinskih kostumov (1933/34) in s specjalko za načrtovanje in tehnično izdelavo pri Hoffmannu, ki jo je zaključila 1936. Leta 1938 je odšla v Berlin, kjer je bila 1939 hospitantka na državni tekstilni modni šoli in delala v Deutsches Mode-Institut. Po vrnitvi v Jugoslavijo 1940 je v Beogradu načrtovala vzorce za tovarno svile v Novem Sadu, leta 1941 pa je zaradi vojne običala v Ljubljani in se 1942 zaposlila kot kostumografinja v Državnem gledališču. Ta poklic je po vojni opravljala še naprej, sprva v SNG v Ljubljani (do 1946), nato v SNG Maribor (1947–1955) in nazadnje v gledališču Ivana Zajca na Reki (1955–1957), kjer se je upokojila.

Pred vojno je sodelovala na številnih razstavah v tujini: leta 1933 je prejela prvo nagrado na mednarodni modni razstavi na Dunaju, mdr. je razstavljala v avstrijskem paviljonu na Triennalu v Milanu 1936, kjer je njen kaseto za cigare odkupil italijanski kralj, v avstrijskem paviljonu na svetovni razstavi v Parizu 1937 in večkrat v Österreichische Museum für Kunst und Industrie (sedanji MAK).

After finishing secondary schools in Trieste and Ljubljana, Jela Vilfan enrolled at the Women's Academy of Free and Applied Arts in Vienna in 1925. Alongside her studies, she completed an apprenticeship for beaten gold and silver objects in the atelier of Eilfride Berbalk. After three years she continued her studies at Vienna's School of Applied Arts and in 1934 graduated under professor Josef Hoffmann. That same year she received the Lobmeyr Prize for her extraordinary academic achievements. She furthered her education by taking up a graduate course in historical costumes (1933/34) and a specialist study of design and technical production under Hoffmann, which she finished in 1936. In 1938 she went to Berlin, where she sat in on lectures at The National School of Fashion and Matter in 1939, and worked at the Deutsches Mode-Institut. After her return to Yugoslavia in 1940, she worked in Belgrade, where she designed patterns for a silk factory in Novi Sad. In 1941 she was stranded in Ljubljana owing to the war, and in 1942, she started working as a costume designer at the National Theatre. After the war, she continued working as a costume designer, at first at The Slovenian National Theatre Opera and Ballet Ljubljana (until 1946), then at the Slovene National Theatre Maribor (1947–1955), and lastly, at the Croatian National Theatre Ivan pl. Zajc in Rijeka (1955–1957), where she retired.

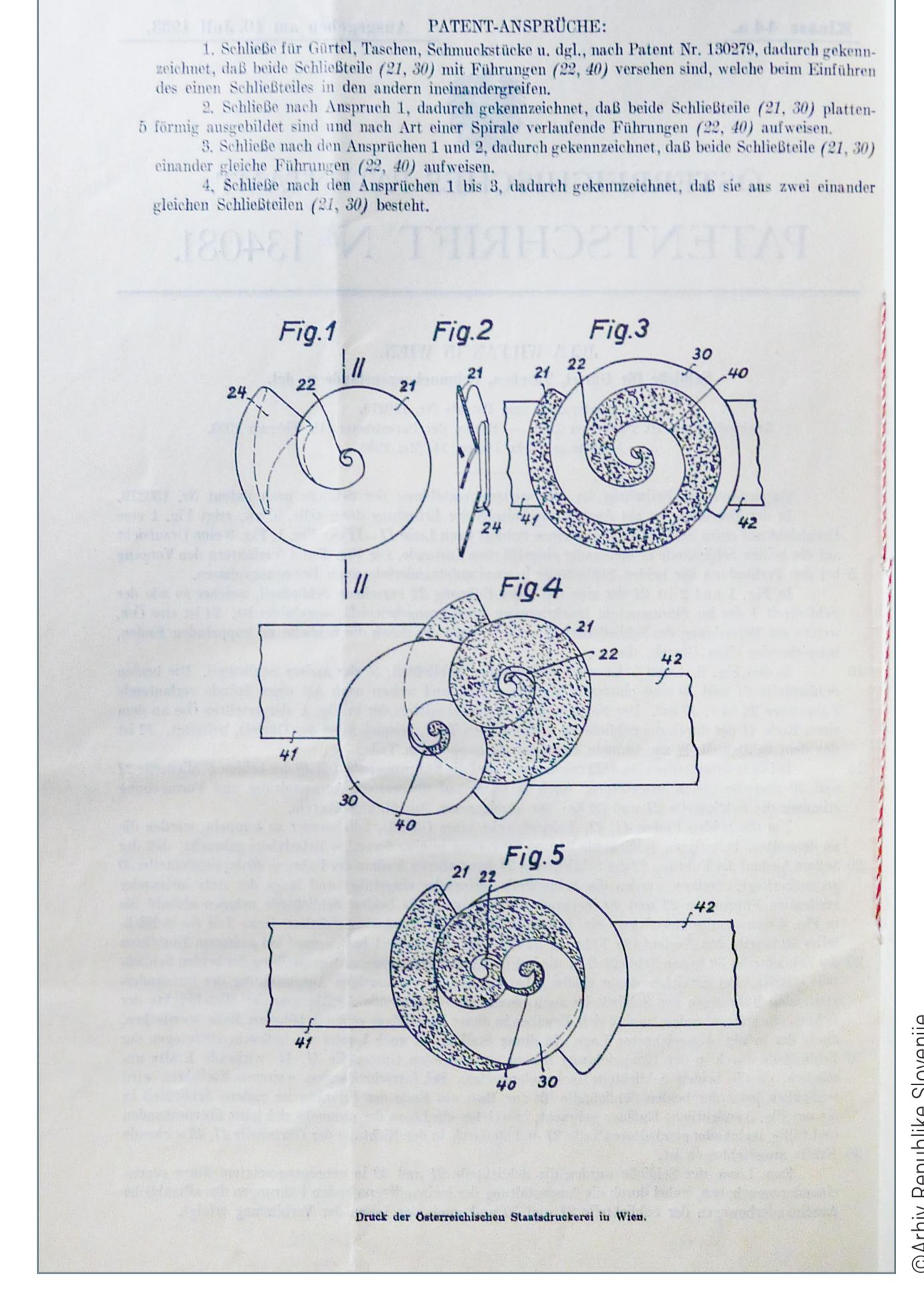
Before the war she participated in several exhibitions abroad: in 1933 she received first prize at the international fashion exhibition in Vienna; among other things, she exhibited at the Austrian Pavilion at The Milan Triennial in 1926, where her cigar case was bought by the Italian king, in the Austrian Pavilion at the World Exhibition in Paris in 1937, and multiple times at the Imperial Royal Austrian Museum of Art and Industry (MAK – Austrian Museum of Applied Arts/Contemporary Art).

Dela (izbor) / Works (selection)

- Serija ročno oblikovanih tolčenih skled / Series of handcrafted beaten bowls, Dunaj / Vienna, 1928, na razstavi v / exhibition at Österreichische Museum für Kunst und Industrie
- Patent za kovinsko zaponko za pasove, torbice ali nakit / Patent for a metal clasp for belts, purses or jewellery, Dunaj / Vienna, 1932
- Tekstilni vzorci / Textile patterns, Dunaj / Vienna, 1933, 1. nagrada na mednarodni modni razstavi na Dunaju istega leta / first prize at the international fashion exhibition in Vienna in 1933
- Leseni igrači »Grinzing« in »Moderno mesto« / Wooden toys "Grinzing" and "Modern Town", Dunaj / Vienna, 1933
- Gravirane lesene kasete / Engraved wooden cases, Dunaj / Vienna, 1933
- Knjižna ovitka za knjige Hugo A. Bernatzika *Lappland* in *Owa-Raha* / Bookcases for Hugo A. Bernatzik's books *Lappland* and *Owa-Raha*, Dunaj / Vienna, 1936
- Srebrna kaseta za cigare, izdelana za firmo Anton Kolar na Dunaju / Silver cigar case, made for the Anton Kolar firm in Vienna, 1936
- Modni nakit za firmo Hörte na Dunaju / Jewellery for the Hörte firm in Vienna, 1937
- Izložba trgovine Bata / The Bata store display window, Ljubljana, 1941
- Kostumi za gledališke, operne in baletne predstave: 41 predstav v Ljubljani, 57 v Mariboru in 8 na Reki / Costumes for theatre, opera and ballet performances: 41 performances in Ljubljana, 57 in Maribor and 8 in Rijeka

Patent za zaponko, 1932

Že med študijem na dunajski umetnoobrtni šoli je na Dunaju, v Pragi, Berlinu in Parizu prijavila patent za zaponko, ki se lahko uporablja za pasove, torbice, nakit itd., vendar ji kljub velikemu zanimanju raznih proizvajalcev iz Francije, Avstrije in Švice ni uspelo skleniti pogodbe za njeno proizvodnjo.

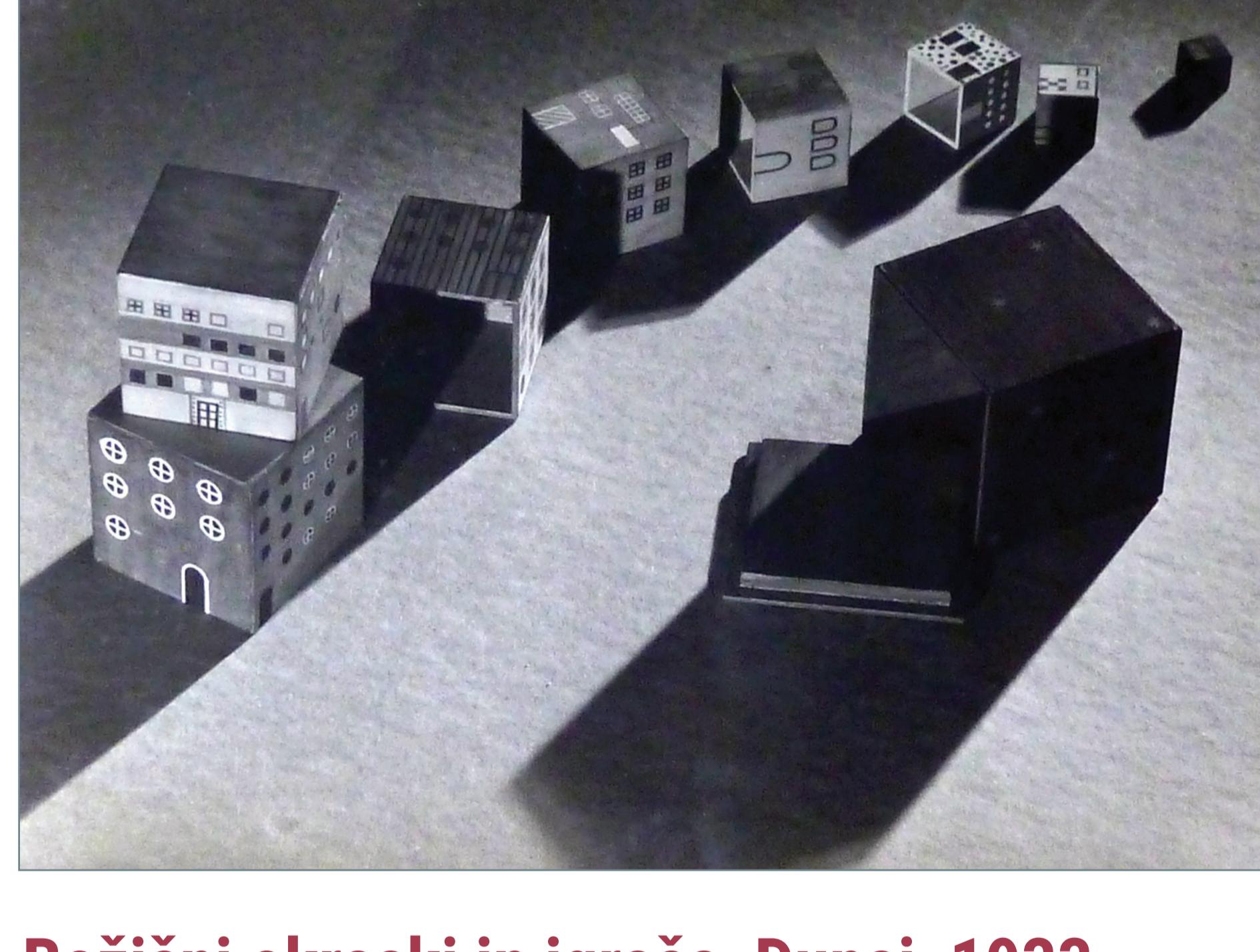

Tekstilni vzorec, skleda in knjižni ovitek, 1928–1936

Njeno oblikovalsko najbolj plodno obdobje so bila študijska leta na Dunaju. Tolčeni kovinski izdelki, nakit, grafično oblikovanje, igrače, tapete in tekstilni vzorci sledijo sodobnim modernističnim tokovom in so primerljivi s sočasno produkcijo na Bauhausu. Njene osnutke za knjižne ovitke je na javnem natečaju izbral pisatelj Hugo A. Bernatzik za svoje knjige *Lappland* in *Owa-Raha*.

©Arhiv Republike Slovenije

©Arhiv Republike Slovenije

Božični okraski in igrača, Dunaj, 1933

Božične okraski je razstavila na božični razstavi v Österreichische Museum für Kunst und Industrie. Zanje je uporabila podoben dizajn kot za lesene igrače, iz katerih je bilo mogoče sestaviti moderno mesto. Oboji so oblikovani kot modernistične stavbe, v čemer se kaže vpliv njenega učitelja arhitekta Josefa Hoffmanna. Igrače so bile javnosti predstavljene v berlinskem časopisu *Die Dame*, vendar so bile med vojno uničene.

Kostumi za baletno predstavo Pierotin pajčolan, Opera, Ljubljana, 1942/43

Med vojno je bila nastavljena kot kostumograf v ljubljanskem Državnem gledališču. V slovensko kostumografijo je prinesla izvireni pristop, saj je bila ena prvih, ki je bila navzoča na vajah ansamblom in je kostume zasnovala na podlagi neposrednega spoznavanja igralskih likov in zgodovinskega ozračja predstave.